

An Investigation In Eşme Vocational High School For The Determination of The Entrepreneurial Orientation of Vocational School Students

Şakir MİRZA¹

İbrahim Ethem DAĞDEVİREN²

Introduction

The definition of the concept of entrepreneurship was first made in 1755 by Richard Cantillon. Cantillon defined entrepreneurship as taking risks and a process of accumulation of capital (Korkmaz,2012). Entrepreneurship is one of the important factors which effects people and the development of the country. Encouragement of individuals who have entrepreneurial potential in a country and ensuring the necessary support for them will lead to the improvement of both national income and will provide an increase in the employment rate. The research examined entrepreneurship is seen as determined to be a close relationship between the level of entrepreneurship and economic development of the G-7 countries (Keleş vd,2012). A set of genetic and innate characteristics that affect the behaviors of individuals, the environment in which they interacting their daily life also have a significant impact on behaviors. Like this, entrepreneurship orientation is under the influence of elements both the innate and a set of extraneous factors. When the researches are examined related to entrepreneurship trends that the affect the entrepreneurial orientation has been concluded family, society, education affect as elements of entrepreneurship orientation; as well as age, gender, have lived in rural or urban that affect the entrepreneurial orientation (İrmiş ve Barutçu, 2012). İn this study investigated entrepreneurship orientation of final class students in vocational schools. To achieve this aim 167 questionnaires were applied to final year students at Eşme Vocational School.

Method

The study was conducted Eşme Vocational School students to determine their entrepreneurial tendencies. To achieve this aim survey method was utilized the primary data collection tool. Survey Form was prepared according to 5 point Likert scale, it consists of 35 propositions sentences. 3

¹ Öğr.Gör.; Uşak Üniversitesi.

² Öğr. Gör.; Uşak Üniversitesi.

sub-variables were created, related to proposition sentences. This sub-variables are:

1. Attitudes Towards Behaviors
2. Default Behavior Control
3. Personal Norms

Findings

The students who participated in the research "attitude toward the behavior" levels (4.083 ± 0.654); "The default behavior control" levels (4.139 ± 0.612); "Personal norm" levels (3.829 ± 0.647); It has been determined. One-way analysis of variance carried out to determine showing a significant difference between associate degree program of education taken, income variables and the average score of "attitude towards the behavior, the default behavior control and personal norms" of the students who participated in the research, (ANOVA) difference between the average of the group in the result was not statistically significant ($p > 0.05$).

The result of the t-test was made in order to determine "attitude toward behavior, default behavior control, personal norms" of the students who participated in the research, the difference between points whether to show a significant difference according to gender and age of the average group was not statistically significant ($p > 0.05$).

One-way analysis of variance (ANOVA) made in order to determine attitude toward the behavior, the default behavior control, personal norms average points of the students who participated in the research whether to show a significant difference according to the birthplace variables difference between the average of the group in the result is not statistically significant ($p > 0.05$).

When the relationship between entrepreneurial characteristics examine default behaviors control and attitude toward the behavior of students, it has emerged as a high, significant positive relationship. ($r=0.727$; $p=0,000<0.05$). Between the personal norms and attitude toward the behavior , there is a medium significant positive correlation($r=0.615$; $p=0,000<0.05$). Between personal norm and default behavior control there is medium significantly positive correlation ($r=0.685$; $p=0,000<0.05$).

Conclusion

The final class students of Usak University Esme Vocational School have emerged as high of entrepreneurship trends. After graduating they will have the potential to become entrepreneurs. According to the research,

undergraduate program, gender, income status, age and environment where they grow up of students are not effective on their entrepreneurial orientations. The entrepreneurial characteristics of students who applied survey has emerged to be related to with each other. After graduating, students are expected to establish their own business because they have the entrepreneurship potential. This will contribute to the development of our country's economy and will have a significant role in reducing the unemployment rate. For this, the individuals who have entrepreneurial potential must determinate and make the required supports. Thus, there will be an increase in the number of entrepreneurs and thanks to entrepreneurs this will increase employment in the country. In addition, firms of these individuals will also contribute positively to the country's economy and the welfare will increase.

Keywords: Entrepreneur, Entrepreneurship, Entrepreneurial Education, Vocational School.

Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesine Yönelik Eşme Meslek Yüksekokulunda Bir Araştırma¹

Öz

Küreselleşme olgusu ve teknolojik gelişmelerin etkisiyle son yıllarda birçok iş fırsatı ortaya çıkmıştır. Bu ekonomik ve teknolojik gelişmeler ile küreselleşme olgusu ülke ekonomilerinin gelişmesini de önemli ölçüde etkilemiştir. Ortaya çıkan yeni iş fırsatları girişimcilik özelliklerine sahip kişiler tarafından değerlendirilerek lehlerine olacak bir şekilde kullanılmalıdır. Fakat girişimcilik potansiyeline sahip kişilerin bu iş fırsatlarını değerlendirerek girişimci olmalarını engelleyen birçok faktör bulunmaktadır. Bu engellerden dolayı üniversite eğitimini başarılı bir şekilde tamamlamış olan girişimci ruhlu bireyler girişimde bulunmak yerine kamu sektörünü tercih etmektedirler.

Çalışmada Uşak Üniversitesi Eşme Meslek Yüksekokulunda öğrenim görmekte olan son sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemek amacıyla veriler elde edilmiştir. Verileri elde etmek için Elif Yüzüak'ın yüksek lisans tezinde kullanmış olduğu 5'li likert ölçeğine göre hazırlanmış olan anket formu kullanılmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel analizleri sonucunda meslek yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik özelliklerine sahip oldukları ve bu özelliklerin birbirleri ile ilişkili olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğrencilerin cinsiyetinin, öğrenim gördükleri ön lisans programının ve gelir durumlarının girişimcilik eğilimlerini etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Girişimci, Girişimcilik, Girişimcilik Eğilimi, Meslek Yüksekokulu

1.GİRİŞ

Girişimcilik kavramının geçmişi çok eskilere dayanmakla birlikte, tarihsel süreç içerisinde girişimcilik kavramı ile ilgili oldukça farklı tanımlar yapılmış ve literatürde çok fazla yer almıştır. Girişimcilik kavramının tanımı ilk olarak Richard Cantillon tarafından 1755 yılında yapılmıştır. Cantillon girişimciliği riskleri üstlenerek sermaye birikimi sağlama süreci olarak tanımlamıştır(Korkmaz,2012:210). Girişimcilik kişilerin ve ülkelerin gelişmesine etki eden en önemli faktörlerden biridir. Bir ülkede girişimcilik potansiyeline sahip bireylerin teşvik edilmesi ve onlara gerekli desteklerin sağlanması hem milli gelirin iyileşmesine yol açacak hem de istihdam oranının artmasını sağlayacaktır. Girişimcilik ile ilgili araştırmalar incelendiğinde G-7 ülkelerinin ekonomik gelişmesi ile girişimcilik durumu arasında yakın bir ilişki olduğunun belirlendiği görülmektedir(Keleş vd,2012). Girişimcilik kavramı ortaya konuluş biçimine göre iki kısma ayrılmaktadır. Bunlardan birisi fırsat girişimciliği olarak adlandırılırken diğeri yaratıcı girişimcilik olarak adlandırılır. Fırsat girişimciliği mevcut olan sistem içerisindeki bir takım fırsatları değerlendirerek karlı alanlara yatırım yapılması eylemini ifade ederken, yaratıcı girişimcilik ise pazara yeni bir buluşun veya yeni bir fikrin ilk olarak sürülmesi eylemini ifade eder (Korkmaz, 2012). Bireylerin davranışlarını doğuştan kalıtımsal birtakım özellikler etkilerken, yaşamlarını sürdürürken etkileşim içerisinde buldukları çevre de davranışları üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Bunun gibi girişimcilik eğilimleri de hem doğuştan gelen unsurların etkisinde iken hem de dışarıdan gelen birtakım unsurların etkisi altındadır. Girişimcilik eğilimlerine ilişkin yapılan araştırmalar incelendiğinde aile, toplum, eğitim gibi unsurların girişimcilik eğilimini etkilediği bunun yanı sıra yaş, cinsiyet, kırsal veya kentsel alanda yaşamış olmanın da girişimcilik eğilimi üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır (İrmiş ve Barutçu, 2012).Bu çalışmada meslek yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri araştırılmaktadır. Bu amaca ulaşmak için Eşme Meslek Yüksekokulu son sınıf öğrencilerine 167 adet anket uygulanmıştır.

2.GİRİŞİMCİ VE GİRİŞİMCİLİK

Girişimci kavramı geçmişte 16. Yüzyılda yabancı ülkelere yapılan askeri operasyonları yöneten kişiler olarak tanımlanmaktaydı. Bunun yanı sıra girişimci yeni topraklar keşfetmek yoluyla oralarda yeni koloniler

kuran, yeni yerleşim yerleri açan kişileri tanımlamak amacıyla kullanılan bir terim olmuştur (Gürol, 2006: 3).

Girişimci kavramı bireyi temel alır ve bireyin sahip olduğu özel yetenek, zihinsel kapasite ve beceriye vurgu yapar. Girişimcilik kavramı ise girişimcinin davranışları ve düşünceleriyle ortaya koyduğu eylemlerin oluşturduğu organizasyonların ve bunların sonucunda oluşan çıktılarının genel adıdır (Top, 2006: 7).

Girişimci kavramı tarihsel süreç içerisinde birçok yazar tarafından farklı şekillerde tanımlanmıştır. Tüm bu tanımların ortak noktası ise girişimcinin fırsatları değerlendirebilen bir kişi olduğudur.

Girişimcilik faaliyetlerinin tarihsel açıdan çok eskilere dayandığı bilinmektedir. Osmanlı da girişimcilik ile ilgili gelişmelere loncalarda rastlanmaktadır. Ancak ne loncalarla alakalı ne de İpekyolu tüccarlarının girişimcilik faaliyetleri ile alakalı ayrıntılı bilgilere ulaşılamamaktadır. Bu yüzden literatür incelendiğinde ilk olarak Avrupa'daki girişimcilik faaliyetlerine ulaşıldığı için girişimcilik faaliyetlerinin en çok Avrupa'da geliştiği ifade edilmektedir.

Girişimcilik kavramının tanımının literatürde ilk defa Cantillon (1755) tarafından yapıldığı görülmektedir. Cantillon girişimcilik kavramının tanımını yaparken girişimcinin risk alma özelliği üzerinde durmuştur. Cantillonun tasvir ettiği girişimci tipi değişim başlatan ve yenilikçi girişimci değildir. Say (1803) ise bu tanımları biraz daha geliştirerek girişimciyi hem risk alan kişi hem de üretim faktörlerini örgütleyen ve bu faktörleri yönetebilen kişi olarak tanımlamıştır. Schumpeter (1934/1950) de "girişimcilik, yenilikçiliktir. Girişimcilik, endüstriyi tekrar organize ederek, yeni ürünlerden ve yeni enerji kaynaklarından yararlanarak, bir icadı kullanarak ya da daha genel olarak yeni ve hiç denenmemiş teknolojik olasılıkları kullanarak ve eskiyi yeni bir şekilde kullanarak ürün modelinde bir devrim yapmaktır" diyerek girişimcinin yenilikçi bir özelliğe sahip olduğunu vurgulamıştır. (Korkmaz, 2012: 210). Gerçekten de literatürdeki tanımlar incelendiğinde girişimcinin risk alma, örgütleme ve yenilikçilik özelliklerinin birçok tanımda yer aldığı görülmektedir. Girişimci elinde bulunan kaynakları bir araya getirirken, bulunduğu koşullar içerisinde inisiyatif alarak risk alır ve başarısızlığı da kabullenmiştir (Ağca ve Yörük, 2006). Girişimcinin bu özelliklerinin yanında fırsatlardan yararlanabilme ve başarıya odaklı olma özelliklerine de sahip olduğu belirtilmektedir. Tüm bu

özelliklere sahip olan girişimci üretim faktörlerini bir araya getirerek, kar elde etmek amacıyla mal ve hizmet üretiminde bulunmak ve bu mal ve hizmetleri pazarlamak suretiyle ekonomik faaliyette bulunan kişidir (Erdurur, 2012).

Günümüzde girişimcilik kavramı ekonomik büyümenin lokomotifi olarak görülmektedir. Toplumların geçmişinde girişimcilik kavramı önemli bir yere sahip olduğu gibi geleceklerinde de önemli bir yere sahip olacaktır (Abdullaeva, 2007). Girişimci ve girişimcilik kavramları günümüze kadar yalnızca yaratıcılıklarını kullanarak zihinlerinde kurguladıkları bir işletmenin yaşama geçirilmesi eylemi ve bu eylemi gerçekleştiren kişiler olarak kullanılmamıştır. Sanayi devriminin etkisiyle tarım toplumundan sanayi toplumuna geçişle birlikte girişimci ve girişimcilik kavramlarının algılanmasında da değişiklikler meydana gelmiştir. Günümüzde ise sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçilmesiyle birlikte girişimci ekonomik sistemin vazgeçilmez unsuru olmuş ve ekonomik gelişimin girişimcilerin katkılarıyla olacağına inanılmaktadır.

Girişimcilik kavramı ise fırsatları istekli kararlı ve cesur bir şekilde yeni bir iş sürecine dönüştürme faaliyeti olarak tanımlanmaktadır. Bu açıdan fırsatları değerlendirerek yeni işyeri açan girişimciler, istihdam oluşturarak ülke ekonomisini canlandırma konusunda önemli birer rol üstlenmektedirler (Erdurur, 2012).

Girişimcilik ile ilgili yapılan bazı tanımlar aşağıda tablo halinde belirtilmiştir:

Tablo 1. Girişimcilik Kavramının Tarihsel Gelişimi

YIL	YAZAR	GİRİŞİMCİLİK KAVRAMI
1755	Richard Cantillon	Girişimcilik, riskleri üstlenerek sermaye birikimi sağlama sürecidir.
1797	Beaudeau	Girişimcilik, riskleri üstlenme, planlama, yönetme ve organize etme sürecidir.
1803	Jean Baptiste Say	Girişimcilik, kazançlarının sermaye kazançlarından ayrılmasıdır.
1876	Francis Walker	Sermaye sağlayan ve faiz alan kişiyle, yönetsel yeteneklerini kullanarak kar sağlayan kişi

		arasında ayırım yapılmasıdır.
1934/1950	Joseph Schumpeter	Girişimcilik, yenilikçiliktir. Girişimcilik, endüstriyi tekrar organize ederek, yeni ürünlerden ve yeni enerji kaynaklarından yararlanarak, bir icadı kullanarak ya da daha genel olarak yeni ve hiç denenmemiş teknolojik olasılıkları kullanarak ve eskiyi yeni bir şekilde kullanarak ürün modelinde bir devrim yapmaktır.
1961	David McClelland	Girişimcilik, enerjik ve risk dolu ortam içerisinde hareket etme sürecidir.
1964	Peter Drucker	Girişimcilik, fırsatların maksimize edilmesidir.
1971	Albert Shapero	Girişimcilik, inisiyatif alınarak, bazı sosyo ekonomik mekanizmaların organize edilerek başarısızlık riskinin kabullenilmesidir.
1975	Karl Vesper	Girişimcilik; ekonomistleri, psikologları, işadamlarını ve politikacıları içeren bir olgudur.
1983	Gifford Pinchot	Girişimcilik, yeni bir organizasyon kurmadır.
1985	Robert Hisrich	Girişimcilik; parasal ve kişisel tatmin karşılığında finansal, psikolojik ve sosyal riskleri üstlenerek, gerekli zaman ve çabayı harcayıp farklı değerde mal ve hizmet yaratma sürecidir.

(Kaynak: Hisrich, Robert ve Peters, Michael, Entrepreneurship Starting, Developing and Managing A New Enterprise, Irwin, Boston, 1992.)

3.GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMLERİNİ ETKİLEYEN VE ENGELLEYEN FAKTÖRLER

Girişimcilik, kişilerin kalıtsal yani genlerinden gelen, doğuştan sahip oldukları kişilik özelliklerinin etkisi ve kişilerin sonradan içinde buldukları çevre gibi çeşitli faktörlerin kişiyi etkilemesi ve yönlendirmesi sonucu ortaya çıkar. Girişimcilerde kalıtsal yetenekler olsa bile ancak bu yeteneklerin ortaya çıkması durumunda bu kişiden girişimci olarak

bahsedebiliriz. Bu yeteneğin ortaya çıkmasında ise kişinin gerek sonradan kazandığı birtakım özelliklerin, gerek içinde bulunduğu toplumsal çevrenin, etkileşim içinde olduğu aile ve arkadaşların, mevcut teknolojik imkânların ve bunun gibi birçok faktörün etkisi olmaktadır (Örücü, Kılıç ve Yılmaz, 2007). Girişimciliğin kişisel özelliklerle çok yakından ilgili olması, belirli bir kapasiteye sahip olan kimselerin girişimci olabileceği fikrini ortaya çıkarmıştır. Girişimcilik kapasitesi kişileri girişimci olmaya yönlendiren en önemli şeydir. Girişimcilik kapasitesine sahip olan kişiler belirli karakteristik özelliklere sahiptirler. Yapılan araştırmalarda girişimcilerin belirli ortak karakteristik özelliklere sahip oldukları görülmektedir (Abdullaeva, 2007).

Ülkelerin girişimcilere sağladığı imkan ve olanaklar girişimciliği etkileyen faktörlerdendir. İhtiyacı olan imkânları bulan girişimciler bu ortamda daha fazla risk alacak, daha fazla girişimde bulunacak ve ülke ekonomisinin gelişmesine katkıda bulunacaktır (Yüzüak, 2012). Kamu sektörü ve özel sektörün ekonomik sistem içindeki payları da girişimciliği etkileyen faktörlerdendir. Ülkemiz ekonomisine baktığımızda kamu sektörünün her geçen gün küçüldüğünü ve bunun yerini özel sektörün aldığını görmekteyiz. Kamu sektöründen boşalan bu alanlara yeni girişimciler talip olmakta ve girişimciliğin artmasına neden olmaktadır. Aynı zamanda eğitim seviyesinin her geçen gün yükselmesi genç nüfusun girişimcilik eğilimlerini olumlu yönde etkilemektedir (Doğaner ve Altunoğlu, 2010).

Uluslararası kuruluşların faaliyetleri de ülkemizdeki girişimcilik eğilimlerini etkilemektedir. AB'nin oluşturduğu hareket planları dahilinde girişimciliğin geliştirilmesi amacıyla girişimcilik eğitimlerinin düzenlenmesi öncelikli sırada yer almaktadır. Bu eğitimler sayesinde bireyler girişimcilik hakkında bilgi sahibi olabilmekte ve girişimciliğin kendileri için cazip bir seçenek olduğundan haberdar olmaktadır. Girişimciler ve girişimci adayları bu eğitimler aracılığıyla motive edilerek bunlara gerekli bilgi ve beceriler kazandırılmaktadır (Balaban ve Özdemir, 2008).

Türkiye'de girişimciliğin ve girişimcilerin arttırılmasına yönelik faaliyetlerin istenilen düzeye ulaşmamasına rağmen her geçen gün girişimcilere yönelik yeni imkan ve olanaklar sağlanmaktadır. Gerek Kobi Strateji ve Eylem Planı ile gerekse devletin yeni girişimcilere ve kadın girişimcilere sağlamış olduğu sıfır faizli kredileri ve hibeleri ile girişimde bulunmak isteyen bireyler desteklenmektedirler. Bu amaçla ülkemizde

girişimciliğin yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi için girişimcilik eğitimi ile ilgili kurum ve faaliyetler belirlenmiştir. Bu kapsamda çeşitli kurum ve kuruluşlar girişimcilere gerekli destekleri sağlamaktadırlar (Balaban ve Özdemir, 2008).

Girişimciliği engelleyen faktörler ise kuruluş sermayesini bulmada karşılaşılan güçlükler, kuruluş sermayesinin maliyetinin yüksek oluşu, iş çevresinin barındırdığı riskler, yasal kısıtlamalar, girişimcilik eğitiminin verilmemesi, girişimci imajının tam ve doğru algılanamaması, insan kaynakları alanında karşılaşılan sorunlar ve kısıtlardır (Kılıç, Keklik ve Çalış, 2012).

Girişimciliğe etki eden faktörleri demografik faktörler (yaş, cinsiyet, eğitim, gelir ve iş tecrübesi), sosyal faktörler (aile, kültür, inanç ve rol modeller), çevresel faktörler ve teknolojik faktörler olarak dört ana başlık altında inceleyebiliriz.

3.1. Demografik Faktörler

Kişiler yaşamları boyunca farklı evrelerden geçmekte ve her yaş döneminde farklı görüş ve düşüncelere sahip olabilmektedirler. Girişimcilik üzerine yapılan araştırmalarda bu yaş dönemleri ile girişimcilik eğilimleri arasında önemli bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Yapılan araştırmalarda 22-25 yaş aralığı kişilerin girişimcilik kariyerine başlama dönemleri olarak belirlenmiştir. Aslında her yaş aralığında girişimciliğe başlamak mümkündür. Fakat girişimcilik enerji ve risk eğilimi gerektirir. Bu yaş döneminde bulunan kişilerin risk alma eğilimleri yüksektir ve diğer yaş dönemlerine göre daha dinamiklerdir. İlerleyen yaş dönemlerinde kişiler risk almaktan kaçınmakta ve daha durgun olmaktadır (Erdurur, 2012)

Girişimcilik eğilimlerini etkileyen bir diğer demografik faktör ise cinsiyettir. Cinsiyetin girişimcilik eğilimlerine etkisi üzerine yapılan araştırmalarda bu etkinin her toplumda aynı olmadığı ve toplumdan topluma bu etkinin değişkenlik gösterdiği saptanmıştır. Türk toplumunun geçmişine baktığımızda kadınların iş hayatında erkeklere göre geri planda kaldıkları ve aile reisi konumunda erkeğin olduğu ve kadınların daha çok ev işleri ile uğraşarak çocuklarına bakan onları büyüten ve evde hizmet eden kişi konumunda olduğunu görmekteyiz (Erdurur, 2012). Henüz 21. Yüzyılda kadınların iş hayatına katılmalarına yönelik ve kadınlarda girişimcilik özelliklerinin ön plana çıkarılarak ekonomik sistemin birer parçaları olmaları amacıyla destekler ve teşvikler uygulanmaktadır. Ancak

bakan büyüten ve ev hizmetlerini üstlenen kişi konumundaki kadınların çalışma hayatına katılmalarıyla üstlendikleri roller daha da zorlaşmaktadır (Kutaniş, 2006). Kadınların herhangi bir işletmede işçi konumunda çalışmaları durumunda bireyler belirli saatler arasında çalışmakta ve günün geri kalan kısmını diğer işlere ayırabilmektedirler. Fakat girişimci konumunda kadının günün her saati işi ile ilgili faaliyetlerde bulunması gerekmektedir. Bunun dışında zarar etme riski, işyerinde yaşanan sıkıntılar ve iş stresi de kadınların kendi işletmelerini kurmaları yönündeki isteklerini olumsuz etkilemektedir. Girişimci kadınlar daha çok ev işleri ile uğraştıkları için iş hayatı ile ilgili gelişen olaylardan uzak kalmakta, bundan dolayı yeni iş fırsatlarını tespit etmede ve iş hayatı ile ilgili risk alma konularında erkek girişimcilere göre daha az eğilim göstermektedirler (Çevik, 2006).

İçinde bulunduğumuz bilgi çağında, işletmeler açısından bilgi en önemli faktörlerden biridir. Bugün bilgiyi elinde bulunduran işletmeler stratejik üstünlük sağlamak ve yenilikçi girişimlerde bulunabilmektedirler. Bilgiyi elde etmenin en önemli yollarından biriside eğitimidir. Eğitim kişilerin sahip oldukları gizli yetenekleri ortaya çıkarır ve kişileri gelecekteki sosyal hayata hazırlar. Günümüzde eğitim seviyesi yüksek ülkeler daha hızlı kalkınma gerçekleştirebilmektedirler. Eğitimin kişiye sağladığı faydanın yanında toplum üzerinde de etkisi bulunmaktadır. Eğitimin toplumsal alanda ortaya koyduğu etki nedeniyle ülkelerin kalkınmasında da önemli bir yere sahiptir (Patır ve Karahan, 2010). Eğitim seviyesi yüksek olan kişilerin bakış açıları da farklı olmaktadır. Bu kişilerin bulunduğu toplumlar pazardaki fırsatları görerek daha yaratıcı fikirler ortaya çıkarmakta ve bunu yatırıma dönüştürebilmektedirler. Bu yatırımlar sonucunda istihdam artmakta ve gelir seviyesi yükselmektedir. Bu da toplum refahında artışa neden olmaktadır (Erdurur, 2012).

Girişimcilik eğilimini etkileyen bir diğer faktör ise bireylerin sahip oldukları gelir düzeyidir. Gelir kişilerin gerek çalışarak gerekse çalışmadan elde ettikleri kazanç ve iratların bütünü olarak adlandırılmaktadır (Çevik, 2006: 70). İnsanların sahip oldukları servetler ve gelir düzeyleri yapacakları işin risk derecesini etkileyen önemli birer faktördür. Servetleri ve gelir düzeyleri yüksek olan kişiler daha riskli yatırımlara girişebilmektedirler. Gelir düzeyleri düşük olan ve servetleri bulunmayan kimseler ise tasarruf edemedikleri için ve gelir düzeyleri düşük olduğundan dolayı yatırım yapmaları zorlaşmaktadır. Girişimde bulunmak için tek ölçüt sermaye

sahibi olmak değildir. Fakat sermaye olmadan girişimde olmamaktadır (Erdurur, 2012). Bu yüzden girişimcilik arttırılmak isteniyorsa gerek faiz indirimleri yapılarak gerekse hibelerle girişimciler desteklenmelidir.

Kişilerin girişimde buldukları işle ilgili deneyim sahibi olup olmamaları da girişimcilik eğilimlerini etkileyen bir unsurdur. Girişimde bulunacakları işle ilgili daha önce kazanmış oldukları tecrübeleri, girişimci davranışlarıyla ilgili risklerin yönetilmesinde yardımcı olacaktır. İş tecrübesine sahip olan bireyler önceden meydana gelebilecek riskleri öngörerek daha sağlam iş projeleri oluşturabilmektedirler. İş deneyimine sahip olan bireyler yeni firma kurma konusunda daha cesaretli olurlar. İş tecrübesi olan kişiler içinde buldukları pazar fırsatlarını daha iyi görebilirler ve pazar imkânlarından daha iyi yararlanabilirler (Erdurur, 2012).

3.2.Sosyal Faktörler

Bireyler belirli bir sosyal ve kültürel sistem içerisinde bulunmaktadır. Bu sosyal ve kültürel sistemler farklılık arz etmektedirler ve her girişimcinin davranışı içerisinde bulunduğu bu sosyal ve kültürel sisteme göre değişmektedir. Bu sistem girişimciyi destekleyebileceği gibi bazen de engel olabilmektedir. Bireylerin girişimciliğe ilişkin algıları bu sosyal ve kültürel çevre içerisinde oluşmaktadır ki bu da girişimcilik eğilimleri üzerinde doğrudan etkisinin olduğunu gösterir (Abdullaeva, 2007). Girişimciliğe etki eden sosyal faktörleri aile, kültür, inanç ve rol modeller olarak sıralamak mümkündür (Erdurur, 2012:13).

Bireylerin kişiliğinin şekillenmeye başladığı yer, toplumsallaşma sürecinin ilk basamağı ve toplumun en küçük yapı taşı olan ailedir. Ailenin sahip olduğu yapı ve görüş o ortamda yetişmekte olan bireyleri de etkileyecektir. Çocukların girişimci birer birey olarak yetişmelerinde ailelerin katkısı büyüktür. Girişimcilere aileleri tarafından sağlanan destekler yeni işletmelerin kurulmasında önemli bir fon kaynağıdır. Aile içerisinde ki yetişkinler çocuklara bir rol model oluşturabilmektedir. Bu açıdan aile içerisinde bir girişimcinin olması çocuklara ilham kaynağı olmaktadır (Erdurur, 2012). Çoğu zaman ebeveynler girişimcilik becerilerini ve eğilimlerini usta çırak ilişkisi içerisinde çocuklarına aktarırlar. Ailenin yapısının da girişimcilik eğilimlerinin gelişmesinde etkisi vardır. Katı kuralların uygulandığı ataerkil aile yapısının mevcut olduğu ve tarımla uğraşan kırsal kesimdeki çocuklar anne ve babanın baskısı altında yetişirken

bu durum girişimcilik eğilimlerini olumsuz yönde etkilemektedir (Müftüoğlu ve Durukan, 2004).

Girişimcilik eğilimini etkileyen diğer faktör kültürdür. Kültür kavramı literatürde farklı şekillerde tanımlanmıştır. Kültür; Sığrı ve Tığlı tarafından "Kültür, toplumu oluşturan kişileri, onları bir arada tutan dil ve haberleşme süreçlerini, sanatlarını, inançlarını, törelerini, hukuk ve yönetim kurumlarını, üretim ve tüketim düzenini içinde bulunduran karmaşık bir yapıdır" şeklinde tanımlanmıştır (Sığrı ve Tığlı, 2006: 328-329). İçinde bulunulan kültür geçmişten günümüze benimsenen her türlü değerlerle oluşturulan kalıpları içerir ve her kültürün kendine özgü değer yargıları ve kalıpları vardır. Belirli bir kültür içerisinde yetişen bireyler yaşamlarını bu sosyal yapının etkisi altında düzenlerler. Aksi takdirde buldukları toplumda hor görülürler ve dışlanırlar. Her sosyal yapı içerisindeki bireylere nasıl ve ne şekilde davranılacağını, düşünme ve yaşam tarzına ilişkin kalıplaşmış modeller sunar. O kültürün unsuru olan bireyler bu kalıplar içerisinde hareket etmek zorundadırlar (Ersoy, 2010). Bu açıdan belirli sığ ve kalıplaşmış kültürel değerler içerisinde bireylerin girişimcilik eğilimleri sınırlandırılmış olacaktır.

Girişimcilik eğilimini etkileyen faktörlerden birisi de toplumsal inançlardır. Bireylerin girişimci kişilik özelliklerinin ortaya çıkması için düşüncelerini özgürce ifade edebilmeleri gerekir (Erdurur, 2012). Bu açıdan ülkelerin sahip olduğu dini ve toplumsal inançlar içerisinde yaşayan bireylerin girişimcilik eğilimlerini de etkilemektedir. Örneğin; İslam dinine mensup olan ülkeler kader inancına sahip olduklarından dolayı kendilerini etkileyen olayların kaddenden kaynaklandığına inanırlar ve bu olayları kontrol etme eğiliminde değildırler. Bundan dolayı girişimcilik eğilimini oluşturan, proaktiflik, yenilikçılık, risk alma eğilimi gibi davranışların düşük olduğu görölmektedir. Protestan iş ahlakının hakim olduğu toplumlarda yaşayan bireyler iç kontrol odağına sahiptirler. İç kontrol odağına sahip olan kişiler atılgan, girişimci, güvenli, başarılı, etkili ve bağımsız kimselerdir. Başlarına gelen olayların kendilerinden kaynaklandığına inanan ve kendi yaşantılarını kontrol edebilen kimselerdir. Başlarına gelen olaylarla başa çıkabilen, yüksek içsel motivasyona sahip olan kimselerdir ve başarı, başarısızlıklara önem verirler. Bu yüzden bireylerin içinde buldukları toplumlar ve bu toplumların sahip olduğu inançlar girişimcilik eğilimlerini etkilemektedir (Altnay ve Wang, 2011).

Bireyler karar alırken, çeşitli davranışlarda bulunurken başkalarının da görüşlerini alma ihtiyacı hissederler ve başkalarının davranışlarından etkilenirler. Bireylerin görüşlerini aldıkları ve davranışlarını benimsedikleri bu kişiler rol modellerdir. Rol modellerin davranışları bireylerin girişimcilik davranışları üzerinde de etkili olur. Rol model olarak benimsenen kimseler girişimcilik eğilimleri yüksek, proaktif ve yenilikçi kimseler ise bireyin girişimcilik eğilimi olumlu yönde etkilenecektir ve girişimciye ilham kaynağı olacaktır (Yüzüak, 2010). Girişimci bireylerin rol modelleri; aile, kardeş, arkadaş ve diğer girişimciler olabilir (Özden ve diğ., 2008).

3.3. Çevresel Faktörler

Girişimciliği etkileyen faktörlerden üçüncüsü çevresel faktörlerdir. İnsan sosyal bir varlık olması gereği çevresiyle sürekli etkileşim içerisinde. Bireyler yaptığı davranışlarla çevresini etkilerken çevresinde meydana gelen değişikliklerden de etkilenen durumundadırlar. Girişimci kişiliğe sahip olan bireylerde çevresel faktörlerden etkilenir. Kişilerin girişimcilik faaliyetinde bulunarak istihdam yaratmaları toplumdaki diğer bireyler tarafından kahraman olarak algılanmalarına neden olmaktadır. Bu duygu da bireylerde girişimcilik isteğinin ortaya çıkmasına neden olmaktadır (Cansız, 2007).

3.4. Teknolojik Faktörler

Girişimcilerin sahip oldukları en önemli özelliklerden biri yenilikçi olmalarıdır. Yenilikçi ruha sahip olan girişimciler girişimde buldukları işleri sürekli geliştirmek isterler. Kendini yenilemeyen gelişmelere ayak uyduramayan işletmeler yok olmaya mahkumdurlar. Bu açıdan işletmeler teknolojik yeniliklere uygun olarak sürekli gelişim içerisinde olmalıdırlar. Teknolojik yeniliklerin işletmenin üretim yapısına, pazarlama ve satış yöntemlerine uygulanması sonucu gelişen işletmeler girişimciliğin gelişme potansiyelini arttırmaktadırlar (Yardımcıoğlu ve Ay, 2008). İçinde bulunduğumuz bilgi çağında müşteri ihtiyaçları çok hızlı değişmektedir. Girişimciler üretim ve bilgi iletişim teknolojilerindeki yenilikleri işletmelerine adapte ederek daha doğru, daha hızlı karar vererek müşteri ihtiyaçlarının daha hızlı bir şekilde karşılanmasını sağlamalıdırlar (Erdurur, 2012).

4. LİTERATÜR TARAMASI

Öğrencilerin Girişimci Kişilik Özellikleri İle Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma adlı makalede Yüksel ve Cevher (2015), işletme bölümündeki öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkiyi tespit etmeye çalışmışlardır. Yapılan anket çalışmaları analiz edilerek girişimcilerin tercih ettikleri girişimcilik özelliklerini tespit etmeye çalışmışlardır. Çalışma sonucunda girişimcilerin sahip olması gereken en temel özelliğin yenilikçilik olduğu ortaya çıkmış; strese karşı dayanma özelliği ise girişimcide bulunmaması gereken bir özellik olarak tespit edilmiştir. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda öğrencilerin aile meslekleri ve cinsiyetleri ile girişimcilik eğilimleri arasında yakın bir ilişkinin var olduğu ortaya çıkmıştır.

Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Davranışına Etkisi: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Örneği adlı yüksek lisans tezinde Küçük (2014), öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini etkilediği, erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre girişimciliğe daha çok önem verdikleri ve girişimci olmak istedikleri sonucuna ulaşmıştır. Bunu da Türk aile yapısının erkek çocuklarını daha fazla desteklemelerinden kaynaklandığını belirtmiştir. Ayrıca girişimcilik ile yaş arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Ailelerinde girişimci olan bireylerin olmayanlara göre; girişimcilik eğitimi alanların girişimcilik eğitimi almayanlara göre girişimcilik eğilimlerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Türkiye’de Girişimcilik Eğilimi: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma adlı doktora çalışmasında Doğan (2013), İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi son sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla öğrencilere anket uygulanmış ve yapılan analizler sonucunda İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi son sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini yedi faktörün etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu faktörler; güvenilir ve sorumluluk sahipliği, risk alma ve yaratıcılık, dışa açıklık, eleştiriye açıklık, muhafazakarlık ve uysallık, duygusallık ve hayalcilik, gergi ve kestirmecilik olarak belirtilmiştir. Cinsiyetin, girişimci yakınının olmasının ve fakültede girişimcilik eğitimi alınmasının ise bu girişimciliği etkileyen faktörler üzerinde etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Turizm Lisans Eğitimi Alan Öğrencilerin Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimine Etkisi: Akçakoca Turizm İşletmeciliği Ve Otelcilik Yüksekokulu Örneği adlı yüksek lisans tezinde Erdurur (2012), girişimci kişilik özelliklerinin öğrencilerin girişimcilik eğilimleri üzerindeki etkisi araştırmış ve girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimi

üzerinde %28'lik bir etkisinin olduğu sonucuna ulaşmıştır. Girişimcilik eğilimini aile, kültür, rol modeller, çevre iş deneyimi, eğitim, gelir, yaş, cinsiyet gibi faktörlerinde etkilediği düşünüldüğünde %28'lik oranının az olmadığı anlaşılmaktadır. Bireylerin dış çevre unsurlarından etkilendikleri belirlenmiş; bireylerin kendine güvenlerinin yüksek olmasının girişimcilik eğilimi üzerinde etkisinin olmadığı sonucuna varılmıştır.

Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği isimli makalede Korkmaz (2012), işletme bölümündeki öğrencilerin girişimcilik özelliklerine sahip olup olmadığı araştırarak girişimcilik özelliğini etkileyen faktörleri belirlemeye çalışmıştır. Elde edilen verilere uygulanan istatistiksel analizler neticesinde öğrencilerin girişimcilik özelliklerine sahip oldukları belirlenmiş ve girişimcilik özelliklerinin oluşmasında demografik özellikler, aile özellikleri ve psikolojik özelliklerin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Üniversite Eğitiminin Girişimcilik Düşüncesinin Değişmesine Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama adlı makalede İbicioğlu, Taş ve Özmen (2010), girişimcilik eğitimi alan öğrencilerle almayan öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini tespit ederek girişimcilik eğitiminin etkisini ortaya çıkarmaya çalışmışlardır. Eğitim almamış birinci sınıf öğrencilerinin her ne kadar işletme bölümünü seçmiş olsalar dahi girişimcilik konusunda olumsuz düşünceler içinde oldukları anlaşılırken; işletme bölümünde girişimcilik eğitimi alan dördüncü sınıf öğrencilerinin kendi işlerini kurup çok para kazanma eğiliminde oldukları tespit edilmiştir. Eğitim almayan öğrencilerin fazla risk almama eğiliminde oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Girişimcilik Eğitimi ve Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Profillerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması adlı makalede Patır ve Karahan (2010), girişimcilik potansiyeline sahip kişileri tespit edip piyasaya çıkarmaya çalışmışlardır. Bu amaçla öncelikle üniversite öğrencilerinin almış oldukları girişimcilik eğitiminin sorunları belirlenerek çözüm üretilmeye çalışılmıştır. Sonuç olarak öğrencilerin girişimcilik potansiyeline sahip oldukları ve almış oldukları girişimcilik eğitimi neticesinde kendi işlerini kurma düşüncesine sahip oldukları anlaşılmıştır.

5.ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

Çalışma, Eşme Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaca ulaşmak için birincil veri toplama aracı olan anket yönteminden faydalanılmıştır. Anket Formu 5'li Likert ölçeğine göre hazırlanmış olup 35 adet önerme cümlesinden

oluşmaktadır. Önerme cümlelerine ait 3 adet alt değişken oluşturulmuştur. Bu alt değişkenler şunlardır (Yüzüak, 2010: 30):

- 1- Davranışa Yönelik Tutum
- 2- Varsayılan Davranış Kontrolü
- 3- Kişisel Norm

1977 yılında Ajzen ve Fishbein tarafından ortaya konulan “Planlanmış Davranış Teorisi” ne göre tutum ile davranış arasındaki ilişkinin gücü bu iki unsurun birbirini tamamlama derecesine bağlıdır. Planlanmış Davranış Teorisine göre girişimcilik eğilimlerini oluşturan üç unsur vardır. Bunlar tutumsal inançlardan kaynaklanan “davranışa yönelik tutum”, normatif inançlardan kaynaklanan “kişisel norm” ve bireyin kontrol inançlarından kaynaklanan “varsayılan davranış kontrolüdür” (Yüzüak, 2010: 30).

Davranışı gösterecek olan kişinin gerçekleştirilecek davranışı pozitif veya negatif olarak değerlendirmesi davranışa yönelik tutum olarak tanımlanmaktadır. Davranışa yönelik tutumlar; meydan okuma, zengin olmak kendine güven ve kendini ispatlamaya yöneliktir (Yüzüak, 2010: 30).

Davranışı gösterecek kişinin söz konusu davranışı gösterebilmesinin ne kadar kolay veya ne kadar zor olacağını inancı varsayılan davranış kontrolü olarak adlandırılmaktadır. Girişim ortamı, devlet desteği ve finansal kaynak gibi duruma bağlı olarak değişen dışsal kontrol öğeleri ile problem çözme, karar verme, yaratıcılık, liderlik ve know-how gibi kişisel yetenekleri etkileyen içsel kontrol öğeleri varsayılan davranış kontrolünü oluşturmaktadır. (Yüzüak, 2010: 32).

Davranışı yapacak olan kişi için önemli olan referans kişilerin, kurum veya kuruluşların belirli bir davranışın gerçekleşmesinin ya da terk edilmesinin beklentisi içinde oldukları kişisel norm olarak ifade edilmektedir. Potansiyel girişimcilerin ve insanların kendilerine ait özel değer, inanç, yargı, düşünce gibi özgür iradeyi belirleyen seçim hakları; içinde yaşanılan toplumun, sosyal adetleri, gelenek, baskı ve kuralları yönünde geliştirilen değerler kişisel normu oluşturmaktadır (Yüzüak, 2010: 31).

Araştırmada kullanılan anket formu Elif Yüzüak’ın yüksek lisans tezinde kullanmış olduğu anket formu olup ankette yer alan demografik özelliklere ilişkin soruların bir kısmı değiştirilmiştir. Eşme meslek yüksekokulu son sınıf öğrencilerine 167 adet anket uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS programında analiz edilerek bulgular %95 güven aralığında, %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir. Araştırma Eşme

Meslek Yüksekokulu son sınıf öğrencileri ile sınırlı tutulmuştur. Çalışmamızda amaca ulaşmak için aşağıdaki hipotezler belirlenmiştir.

H₁: Öğrencilerin girişimcilik özellikleri yüksek düzeydedir.

H₂: Öğrencilerin girişimcilik özellikleri alınan ön lisans programına göre anlamlı farklılık gösterir.

H₃: Öğrencilerin girişimcilik özellikleri gelir düzeyine göre anlamlı farklılık gösterir.

H₄: Öğrencilerin girişimcilik özellikleri cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterir.

H₅: Öğrencilerin girişimcilik özellikleri yaşa göre anlamlı farklılık gösterir.

H₆: Öğrencilerin girişimcilik özellikleri doğum yerine göre anlamlı farklılık gösterir.

H₇: Öğrencilerin girişimcilik özellikleri arasında pozitif ilişki vardır.

6. VERİLERİN ANALİZİ VE BULGULAR

Bu bölümde, araştırma probleminin çözümü için, araştırmaya katılan öğrencilerin ölçekler yoluyla toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Elde edilen bulgulara dayalı olarak açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

Tablo 1. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özellikleri

Tablolar	Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Bay	70	41,9
	Bayan	97	58,1
	Toplam	167	100,0
Yaş	17-20 Yaş	47	28,1
	21-24 Yaş	120	71,9
	Toplam	167	100,0
Gelir	0-500 Tl	17	10,2
	501-1000 Tl	46	27,5
	1001-1500 Tl	51	30,5
	1501- 2000 Tl	33	19,8
	2001 Tl Ve üstü	20	12,0
	Toplam	167	100,0
Alınan Ön Lisans Programı	İşletme Yönetimi	8	4,8
	Bankacılık Ve Sigortacılık	68	40,7

	Büro Yönetimi Ve Yön. Asist	32	19,2
	Muhasebe Ve Vergi Uygulamaları	13	7,8
	Lojistik	46	27,5
	Toplam	167	100,0
Doğum Yeri	İl	71	42,5
	İlçe	82	49,1
	Köy	14	8,4
	Toplam	167	100,0

Tablo 2. Öğrencilerin Girişimcilik Özelliklerinin Ortalaması

	N	Ort	Ss	Min.	Max.
Davranışa Yönelik Tutum	167	4,083	0,654	1,500	5,000
Varsayılan Davranış Kontrolü	167	4,139	0,612	1,750	5,000
Kişisel Norm	167	3,829	0,647	1,420	5,000

Tablo 2’de öğrencilerin girişimcilik özelliklerine ilişkin bilgiler yer almaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin “davranışa yönelik tutum” düzeyi yüksek ($4,083 \pm 0,654$); “varsayılan davranış kontrolü” düzeyi yüksek ($4,139 \pm 0,612$); “kişisel norm” düzeyi yüksek ($3,829 \pm 0,647$); olarak saptandığından dolayı belirlenmiş olan H₁: Öğrencilerin girişimcilik özellikleri yüksek düzeydedir hipotezi reddedilememiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Girişimcilik Özelliklerinin Alınan Ön Lisans Programına ve Gelir Düzeyine Göre Ortalamaları

	Öğrencilerin Girişimcilik Özelliklerinin Alınan Ön Lisans Programına Göre Ortalamaları						Öğrencilerin Girişimcilik Özelliklerinin Gelir Düzeyine Göre Ortalamaları					
	Grup	N	Ort	Ss	F	p	Grup	N	Ort	Ss	F	p
Davranışa Yönelik Tutum	İşletme Yönetimi	8	4,200	0,920	0,921	0,453	0-500 TL	17	4,041	0,626	0,481	0,749
	Bankacılık Ve Sigortacılık	68	4,010	0,728			501-1000 TL	46	4,183	0,569		
	Büro Yönetimi Ve Yön. Asist	32	4,231	0,395			1001-1500 TL	51	4,004	0,749		
	Muhasebe Ve Vergi Uygulamaları	13	3,915	0,710			1501-2000TL	33	4,067	0,637		

	Lojistik	46	4,113	0,618			2001 ve üstü	20	4,115	0,663		
Varsayılan Davranış Kontrolü	İşletme Yönetimi	8	4,125	0,694	0,928	0,449	0-500 TL	17	4,132	0,471	0,435	0,783
	Bankacılık Ve Sigortacılık	68	4,116	0,706			501-1000 TL	46	4,215	0,573		
	Büro Yönetimi Ve Yön. Asist	32	4,250	0,415			1001-1500 TL	51	4,054	0,759		
	Muhasebe Ve Vergi Uygulamaları	13	3,875	0,821			1501-2000TL	33	4,148	0,534		
	Lojistik	46	4,174	0,488			2001 ve üstü	20	4,175	0,529		
Kişisel Norm	İşletme Yönetimi	8	4,031	0,752	0,444	0,777	0-500 TL	17	3,652	0,695	0,966	0,428
	Bankacılık Ve Sigortacılık	68	3,809	0,718			501-1000 TL	46	3,893	0,669		
	Büro Yönetimi Ve Yön. Asist	32	3,758	0,517			1001-1500 TL	51	3,737	0,701		
	Muhasebe Ve Vergi Uygulamaları	13	3,763	0,747			1501-2000TL	33	3,897	0,523		
	Lojistik	46	3,891	0,581			2001 ve üstü	20	3,954	0,593		

Tablo 3’de öğrencilerin girişimcilik özelliklerinin alınan ön lisans programına ve gelir düzeyine göre ortalamalarına ilişkin veriler yer almıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin davranışa yönelik tutum, varsayılan davranış kontrolü, kişisel norm puanları ortalamalarının alınan ön lisans programı ve gelir değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$). Bundan dolayı H_0 : Öğrencilerin girişimcilik özellikleri alınan ön lisans programına göre anlamlı farklılık gösterir hipotezi ve H_3 : Öğrencilerin girişimcilik özellikleri gelir düzeyine göre anlamlı farklılık gösterir hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin Girişimcilik Özelliklerinin Cinsiyete ve Yaşa Göre Ortalamaları

	Öğrencilerin Girişimcilik Özelliklerinin Cinsiyete Göre Ortalamaları	Öğrencilerin Girişimcilik Özelliklerinin Yaşa Göre Ortalamaları
--	--	---

	Grup	N	Ort	Ss	t	p	Grup	N	Ort	Ss	T	p
Davranışa Yönelik Tutum	Bay	70	4,100	0,662	0,291	0,772	17-20 yaş	47	3,981	0,653	-1,261	0,209
	Bayan	97	4,070	0,652			21-24 yaş	120	4,123	0,653		
Varsayılan Davranış Kontrolü	Bay	70	4,079	0,633	-1,088	0,278	17-20 yaş	47	4,096	0,673	-0,573	0,567
	Bayan	97	4,183	0,597			21-24 yaş	120	4,156	0,589		
Kişisel Norm	Bay	70	3,868	0,589	0,661	0,510	17-20 yaş	47	3,715	0,657	-1,433	0,154
	Bayan	97	3,801	0,687			21-24 yaş	120	3,874	0,640		

Tablo 4’de öğrencilerin girişimcilik özelliklerinin cinsiyet ve yaşa göre ortalamalarına ilişkin veriler yer almaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin davranışa yönelik tutum, varsayılan davranış kontrolü, kişisel norm puanları ortalamalarının cinsiyet ve yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmadığından dolayı ($p>0,05$) H_4 : Öğrencilerin girişimcilik özellikleri cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterir ve H_5 : Öğrencilerin girişimcilik özellikleri yaşa göre anlamlı farklılık gösterir hipotezleri reddedilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin Girişimcilik Özelliklerinin Doğum Yerine Göre Ortalamaları

	Grup	N	Ort	Ss	F	p
Davranışa Yönelik Tutum	İl	71	4,068	0,659	0,308	0,735
	İlçe	82	4,073	0,667		
	Köy	14	4,214	0,583		
Varsayılan Davranış Kontrolü	İl	71	4,079	0,694	0,686	0,505
	İlçe	82	4,172	0,539		
	Köy	14	4,250	0,588		
Kişisel Norm	İl	71	3,752	0,672	0,995	0,372
	İlçe	82	3,899	0,632		
	Köy	14	3,804	0,597		

Tablo 5’de öğrencilerin girişimcilik özelliklerinin doğum yerine göre ortalamalarına ilişkin bilgiler yer almaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin davranışa yönelik tutum, varsayılan davranış kontrolü, kişisel norm puanları ortalamalarının doğum yeri değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmadığı için ($p>0.05$) H_0 : Öğrencilerin girişimcilik özellikleri doğum yerine göre anlamlı farklılık gösterir hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin Girişimcilik Özellikleri Arasındaki İlişki

		Davranışa Yönelik Tutum	Varsayılan Davranış Kontrolü	Kişisel Norm
Davranışa Yönelik Tutum	r	1,000		
	p	0,000		
Varsayılan Davranış Kontrolü	r	0,727**	1,000	
	p	0,000	0,000	
Kişisel Norm	r	0,615**	0,685**	1,000
	p	0,000	0,000	0,000

Tablo 6’da öğrencilerin girişimcilik özellikleri arasındaki ilişkisi yer almaktadır. Varsayılan Davranış Kontrolü ve davranışa yönelik tutum arasında yüksek, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır ($r=0.727$; $p=0,000<0.05$). Kişisel Norm ve davranışa yönelik tutum arasında orta, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır ($r=0.615$; $p=0,000<0.05$). Kişisel Norm ve varsayılan davranış kontrolü arasında orta, pozitif yönde anlamlı ilişki bulunduğu için ($r=0.685$; $p=0,000<0.05$) H_1 : Öğrencilerin girişimcilik özellikleri arasında pozitif ilişki vardır hipotezi reddedilememiştir.

7.SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Günümüz bilgi çağında klasik üretim faktörlerinin yerini çoğunlukla insan faktörüne bırakmıştır. Sanayi devriminin yaşandığı yıllarda işletmelerin üstünlüğünün belirlenmesinde fiziksel üstünlükler dikkate alınırken günümüzde nitelikli işgücüne ve bilgiye sahip olan işletmelerin daha üstün olduğunu görmekteyiz. Üç beş bilgisayar ve çalışana sahip olan bilişim firmasının kocaman arsalar ve binalara sahip olan ve onlarca hatta yüzlerce çalışana sahip bir imalat işletmesinden daha değerli olduğunu ve daha çok kar elde ettiğini görmekteyiz. Bu işletme faaliyetlerinin ise yeni iş fırsatlarını gören, yenilikçi düşünebilen ve

girişimcilik özelliklerine sahip olan bireyler tarafından ortaya çıkarıldığını görmekteyiz. Ülke ekonomilerinin gelişmesinde büyük bir öneme sahip olan bu girişimcilerin sayısının mümkün olduğu kadar artırılması gerekmektedir. Bundan dolayı bu çalışma, meslek yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu amaca ulaşmak için yapılan analizler neticesinde anket çalışmasının uygulanmış olduğu Uşak Üniversitesi Eşme Meslek Yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin girişimciliğe eğilimlerinin yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin üniversite eğitimini tamamladıktan sonra girişimci olma potansiyeline sahip oldukları anlaşılmıştır. Öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinde alınan ön lisans programının, öğrencilerin cinsiyetinin, gelir durumlarının yaşlarının ve yetiştikleri kesimin etkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Anket çalışmasının uygulandığı öğrencilerin girişimcilik özelliklerinin birbirleri ile ilişkili olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin mezun olduktan sonra girişimci potansiyeline sahip oldukları için kendi işletmelerini kurmaları beklenmektedir. Bu da ülke ekonomimizin gelişmesine katkı sağlayacak ve işsizlik oranının azalmasında önemli bir paya sahip olacaktır. Bunun için girişimcilik potansiyeline sahip bireylerin belirlenerek gerekli desteklerin yapılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Abdullaeva, F. (2007). *Öğrencilerin girişimcilik özellikleri ve iş değerleri: Kırgızistan, Özbekistan, Azerbaycan ve Türkiye Karşılaştırması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Ağca, V. ve Yörük, D. (2006). Bağımsız Girişimcilik ve iç girişimcilik arasındaki farklar: Kavramsal bir çerçeve. *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi*, 8(2), ss.155-173.
- Altınay, L. ve Wang, L. C. (2011). The influence of an entrepreneur's socio-cultural characteristics on the entrepreneurial orientation of small firms. *Journal Of Small Business and Enterprise Development*, 18(4), 673-694.
- Balaban, Ö. ve Özdemir, Y. (2008). Girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisi: Sakarya Üniversitesi İİBF Örneği. *Girişimcilik Ve Kalkınma Dergisi*, 3(2), 133-147.
- Cansız, E. (2007). *Üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesi: Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

- Çevik, E. (2006). *Girişimcilerin, girişimcilik tipleri ile çalışma amaçları arasındaki ilişki*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Doğan, N. (2013). *Türkiye’de Girişimcilik Eğilimi: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma*. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Doğaner, M. ve Altunoğlu A.E. (2010). Adnan Menderes Üniversitesi Nazilli İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi işletme bölümü öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(2),103-110.
- Erdurur, K. (2012). *Turizm lisans eğitimi alan öğrencilerin girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimine etkisi: Akçakoca turizm işletmeciliği ve otelcilik yüksekokulu örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Düzce.
- Gürol, M.A. (2006). *Küresel arena’da girişimci ve girişimcilik* (1. Baskı). Ankara: Gazi Kitapevi.
- Hisrich, D. R. ve Peters, P. M. (1992). *Entrepreneurship Starting, Developing and Managing A New Enterprise*, Irwin, Boston.
- İbicioğlu, H. Taş, S. Özmen, H. (2010). Üniversite eğitiminin girişimcilik düşüncesine etkisi: Üniversite öğrencileri üzerine bir uygulama. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 2(1),53-74.
- İrmiş, A. Barutçu, E. (2012). Öğrencilerin kendilerini girişimci bir kişiliğe sahip görmelerini ve iş kurma niyetlerini etkileyen faktörler: Bir alan araştırması. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 26(2), 1-25.
- Keleş, H. vd. (2012). Ön lisans öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 5(6), 107-118.
- Kılıç, R., Keklik, B. ve Çalış, N. (2012). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri üzerine bir araştırma: Bandırma İİBF İşletme Bölümü örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(2), 423-435.
- Korkmaz, O. (2012). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi*, 14(2), 209-226.
- Kutaniş, R.Ö. ve Hancı, A. (2004). Kadın Girişimcilerin kişisel özgürlük algılamaları. 3. *Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi*, Eskişehir, 457-464.
- Küçük, K. (2014). *Kişilik özelliklerinin girişimcilik davranışına etkisi: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Türk Hava Kurumu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

- Müftüoğlu, T. M ve Durukan, T.(2004), *Girişimcilik ve KOBİ'ler* (1. Basım), Ankara: Gazi Kitabevi.
- Örücü, E. Kılıç, R. ve Yılmaz, Ö. (2007). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinde ailesel faktörlerin etkisi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 2(2): 27-47.
- Özden, K. Temurlenk, S. M. ve Başar, S. (2008). Girişimcilik eğilimi: Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *2. Uluslararası Girişimcilik Kongresi*, Bişkek.
- Patır, S. Karahan, M. (2010). Girişimcilik eğitimi ve üniversite öğrencilerinin girişimcilik profillerinin belirlenmesine yönelik bir alan araştırması. *İşletme ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 27-44.
- Sığrı, Ü. ve Tıgılı, M. (2006), Hofstede'nin belirsizlikten kaçınma kültürel boyutunun yönetsel-örgütsel süreçlere ve pazarlama açısından tüketici davranışlarına etkisi. *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi*, 21(1), 327-342.
- Top, S. (2006), *Girişimcilik keşif süreci* (1. Baskı). İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Yardımcıoğlu, M. ve Ay, M. H. (2008). Türkiye'de girişimcilik üzerindeki vergi kolaylıkları. *2. Uluslararası Girişimcilik Kongresi*, Bişkek.
- Yüksel, H. Cevher, E. Yüksel, M. (2015). Öğrencilerin Girişimci Kişilik Özellikleri İle Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(1), 143-156.
- Yüzüak, E. (2010). *Üniversitede öğrenim gören kız öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini etkileyen faktörler: Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Biga İ.İ.B.F. Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.